

**UCHWAŁA NR XLIII/282/2018
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM**

z dnia 26 czerwca 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Programu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na
lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 994 z późn. zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 998) Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2018-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Miasta Lubawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Marcin Deja

Załącznik do uchwały Nr XLIII/282/2018
Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
z dnia 26 czerwca 2018 r.

**Program wspierania rodziny
w Gminie Miejskiej Nowe Miasto
Lubawskiena lata 2018-2020**

Nowe Miasto Lubawskie, 2018

WSTĘP

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy do zadań jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Zgodnie z *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 697 z późn. zm.) jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2018-2020 zwany dalej *Programem*, jest odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby gminy z zakresu wspierania rodzin w szczególności tych, mających problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. *Program* tworzony był przy współpracy z przedstawicielami instytucji bezpośrednio zajmujących się przedmiotowym obszarem problemowym, a zaplanowane kierunki działań wynikają z przeprowadzonej diagnozy. Należy podkreślić, iż nieudolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest bardzo ważnym problemem dezorganizującym, a w konsekwencji uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie rodziny, która powinna być najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dzieci, niezależnie od ich wieku oraz etapu rozwoju. W związku z powyższym, w celu zorganizowania kompleksowego wspierania rodziny opracowany został niniejszy *Program*. Jednym z jego założeń jest ograniczanie instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem, na rzecz rozwoju rodzinnych form opieki. Realizacja *Programu* będzie zmierzać do rozwoju form wsparcia sprzyjających wychowaniu dzieci w rodzinie biologicznej. W przypadku kiedy wychowywanie dziecka w tej rodzinie będzie niemożliwe, to podejmowane będą działania do zapewnienia dzieciom innych różnorodnych form opieki rodzinnej, a wyłącznie w ostateczności opiekę będą zapewniały całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Program jest spójny z Uchwałą Nr XXV/159/2016 r. z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021, w szczególności z celem strategicznym 2 „Wspieranie rodzin, podnoszenie poziomu i jakości ich funkcjonowania, dbałość o właściwy rozwój dzieci i młodzieży” i celem operacyjnym 1: Wzmacnianie potencjału rodzin”.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Zadaniami z zakresu *Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej* zajmuje się równolegle wiele innych instytucji samorządowych oraz rządowych. Działalność tych podmiotów ma pośredni bądź bezpośredni wpływ na wspieranie rodziny i dziecka poprzez różnorodne formy pomocy. Dotyczy to zarówno instytucji pomocy społecznej, ale również oświatowych, służby zdrowia i instytucji porządku publicznego. Wszystkie podmioty, które zajmują

się wspieraniem rodziny w różnych obszarach społecznych, tworzą zintegrowany systemu wsparcia dziecka i rodziny.

1. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące w ramach systemu wsparcia rodziny na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim ul. Rynek 1,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim ul. Grunwaldzka 3,
- 3) Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim ul. 3 Maja 25,
- 4) Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim ul. Grunwaldzka 28 - III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej),
- 5) Rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym rodziny zastępcze,
- 6) Przedszkola oraz szkoły prowadzone przez jednostki samorządowe oraz podmioty prywatne,
- 7) Parafia p. w. św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim ul. Kościelna 10,
- 8) Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim ul. Grunwaldzka 6,
- 9) Placówki służby zdrowia funkcjonujące na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,
- 10) Straż Miejska w Nowym Mieście Lubawskim ul. Kościelna 8A,
- 11) Organizacje pozarządowe.

2. Realizowane działania Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na rzecz wsparcia rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Świadczenia z pomocy społecznej.

Analizując sytuację Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie wspierania rodziny w latach 2015-2017, uwzględniono liczbę środowisk korzystających w tym czasie z pomocy społecznej, liczbę rodzin z dziećmi, które w tym czasie korzystały z pomocy społecznej a spośród tych rodzin wyodrębniono rodziny, które uzyskały pomoc w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i niewydolnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tab. 1. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS, z uwzględnieniem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jako przyczyny objęcia pomocą (dane własne).

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w tym:	670	657	592
Liczba rodzin z dziećmi	279	252	209
Liczba rodzin ze stwierdzoną bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	44	50	26

Wsparcie specjalistyczne.

W 2017 r. w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie uruchomiono Punkt Informacyjno-Konsultacyjny funkcjonujący przy Urzędzie Miejskim w Nowym Mieście Lubawskim. W ramach działalności punkt ten świadczy poradnictwo psychologiczne. Dział Świadczeń Alternatywnych i Mediacji Rodzinnych funkcjonujący w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim zwanym, realizuje zajęcia profilaktyczno-edukacyjne oraz alternatywne formy wspierania rodzin m.in. przez coaching, mediacje i grupy wsparcia. W latach 2015-2017 w zajęciach uczestniczyło odpowiednio 41, 29 i 31 osób.

Inne formy wsparcia rodziny i dziecka.

W Programie osłonowym w zakresie dożywiania dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2014-2020 przyjętym Uchwałą Nr XLII/242/2014 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 28 stycznia 2014 r. szczególną uwagę poświęcono dożywianiu dzieci i osób młodych z rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego. Realizowane działania zapewniają regularne spożywanie posiłków o odpowiedniej kaloryczności i częstotliwości.

Tab. 2. Liczba dzieci dożywianych w szkołach w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (dane własne).

Dożywianie dzieci w szkołach	2015	2016	2017
Liczba rodzin	166	149	129
Liczba dzieci	283	257	229

3. Opieka i wychowywanie dziecka poza rodziną biologiczną.

Zapewnienie opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej jest jedną z najlepszych form wsparcia dziecka ze względów społecznych. Dziecko pozostaje w środowisku najbardziej zbliżonym do środowiska rodziny biologicznej.

Tab. 3. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2015-2017 (opracowania własne na podstawie danych PCPR).

Typy rodzin	2015	2016	2017
Spokrewnione	8	11	13
Niezawodowe	2	1	2
Zawodowe	0	0	0
Ogółem	10	12	15

Tab. 4. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015-2017 (opracowania własne na podstawie danych PCPR).

Rodzaj pieczy instytucjonalnej	2015	2016	2017
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	5	4	3

4. Asysta rodzinna.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim obecnie jest zatrudnionych 2 asystentów rodziny. Asystenci rodziny podejmują działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych w szczególności poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny i rozwijanie jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

Tab.5. Dane liczbowe dotyczące rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017 r. (opracowania własne).

Wsparcie asystenta rodziny	2015	2016	2017
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	4	3	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	45	49	10
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	106	113	28

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Ważną kwestią dezorganizującą życie rodziny jest nieudolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jest to istotny problem, gdyż rodzina jest podstawową komórką życia społecznego i jest pierwszym oraz najważniejszym środowiskiem wychowawczym, w którym odbywa się socjalizacja pierwotna. Wówczas to dziecko zaczyna się przejmować wzorce i podstawy niezbędne w dalszym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega przede wszystkim na zapewnieniu opieki i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój. Czynniki wpływające na zaburzenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, a jednym z nich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowią poważne zagrożenia. Zachodzi zatem konieczność pracy z taką rodziną poprzez kompleksowe i zintegrowane działania instytucji do tego powołanych. Zawarte w niniejszym *Programie* działania mają na celu wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji.

1. Cel strategiczny programu, cele operacyjne oraz kierunki działań.

Cel strategiczny programu: Wzmocnienie systemu wsparcia rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

a) Cel operacyjny 1. Promowanie wartości rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1.1. Wdrażanie działań w zakresie promowania wartości rodziny, prawa dziecka do wychowywania w rodzinie, a także praw i obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej.

1.2. Podejmowanie działań edukacyjnych związanych z prawidłowym rozwojem i wychowaniem dziecka.

Termin realizacji: Działania ciągłe w latach 2018-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, gminne placówki oświatowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim, Placówki oświatowe funkcjonujące w Nowym Mieście Lubawskim, Parafia p.w. św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy.

Wskaźniki oceny efektywności:

Działanie 1.1. - liczba akcji informacyjnych i programów edukacyjno-informacyjnych, w tym w formie konferencji, warsztatów, szkoleń itp.,

Działanie 1.2. - liczba podjętych działań (wydane informatory, publikacje, spotkania, konferencje itp.),

b) Cel operacyjny 2. Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.**Kierunki działań do celu operacyjnego 2:**

2.1. Zwiększanie dostępności poradnictwa specjalistycznego na rzecz dziecka i rodziny.

2.2. Zwiększanie dostępności do zajęć profilaktyczno-edukacyjnych oraz alternatywnych form wspierania rodzin przez specjalistów (np. coaching, mediacje, grupy wsparcia, szkoły dla rodzica).

2.3 Organizowanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży m.in. w świetlicach szkolnych, klubach integracyjnych.

2.4. Monitorowanie rodzin objętych pracą socjalną i asystą rodzinną.

2.5. Dożywanie oraz organizacja ich czasu wolnego dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.6. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Termin realizacji: Działania ciągłe w latach 2018-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim, gminne placówki oświatowe

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim, inne placówki oświatowe funkcjonujące w Nowym Mieście Lubawskim, placówki służby zdrowia funkcjonujące w Nowym Mieście Lubawskim, Komenda powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy.

Wskaźniki oceny efektywności dla celu operacyjnego 2:

Działanie 2.1. - liczba instytucji prowadzących poradnictwo specjalistyczne na rzecz dziecka i rodziny.

Działanie 2.2. - liczba zrealizowanych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych oraz alternatywnych form wspierania rodzin /liczba osób objętych wsparciem.

Działanie 2.3. - liczba świetlic i klubów/ liczba uczestników.

Działanie 2.4. - liczba rodzin objętych pracą socjalną/liczba rodzin objętych asystą rodzinną.

Działanie 2.5. - liczba szkół realizująca pomoc w formie dożywiania dzieci w trakcie roku szkolnego/liczba dzieci objętych wsparciem/ liczba dzieci objętych pomocą w formie wypoczynku letniego z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie 2.6. - liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych oraz kampanii społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy.

c) Cel operacyjny 3. Rozwój działań interdyscyplinarnych w zakresie wsparcia rodziny.

Kierunki działań dla celu

3.1. Działania integrujące grupy zawodowe wspierające rodzinę w szczególności z placówek oświatowych, sądu, służby zdrowia i pomocy społecznej poprzez organizację spotkań, szkoleń i konferencji.

3.2. Współpraca i wdrażanie różnych metod pracy z rodziną w celu poprawy funkcjonowania rodziny i ochrony dziecka.

Termin realizacji: Działania ciągłe w latach 2018-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim

Partnerzy:

Placówki oświatowe funkcjonujące w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim, placówki służby zdrowia funkcjonujące w Nowym Mieście Lubawskim, Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy.

Wskaźniki oceny efektywności dla celu operacyjnego 3:

Działanie 3.1. - liczba działań podejmowanych w zakresie integracji różnych grup zawodowych wspierających rodzinę.

Działanie 3.2. - liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez instytucje działające na rzecz dziecka

i rodziny.

2. Adresaci programu.

Program adresowany jest do rodzin i dzieci, które z różnych przyczyn wymagają wsparcia społecznego, zwłaszcza do:

- rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci wymagających zapewnienia opieki i wychowania poza rodziną biologiczną,
- dzieci i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych przemocą.

3. Miejsce realizacji programu.

Obszar Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

III. MONITORING I EWALUACJA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim corocznie przeprowadzać będzie monitoring oraz ewaluację Programu.